

государства. Лекции, прочитанные в 1908 г. в Высшей Школе Социальных наук в Париже / пер. А. Яценко; с предисл. А.С. Алексеева. Москва: Издание Н.Н. Клочкова, 1909. 148 с. URL: <http://www.law.edu.ru> (дата звернення: 20.04.2020).

5. Радзівілл О.А. Неоліберальний міжнародний економічний правопорядок і витоки його кризи. *Світове господарство та міжнародні економічні відносини: сучасні трансформації та перспективи розвитку*. Київ: Кондор, 2019. С. 168-178.

УДК 346.73(477) (043.2)

Слюсар О.О., аспірант,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

Відповідно до українського законодавства, інвестиційні фонди (корпоративні та пайові) мають загальну назву – інститути спільного інвестування (ІСІ). За організаційно-правовою формою вони поділяються на два види: корпоративні інвестиційні фонди (КІФ) та пайові інвестиційні фонди (ПІФ).

КІФ – це ІСІ, який створюється у формі відкритого акціонерного товариства і провадить виключно діяльність із спільного інвестування [1]. Таким чином, КІФ, як господарське товариство, створене у формі відкритого акціонерного товариства, на думку автора, в своїй діяльності повинне керуватися нормами загального законодавства, тобто нормами, якими керуються всі без виключення господарські товариства, та нормами спеціального законодавства, якими повинен керуватися КІФ, як інститут спільного інвестування.

Пайовий інвестиційний фонд (ПІФ) – це активи, що належать інвесторам на праві спільної часткової власності, перебувають в управлінні компанії з управління активами та обліковуються останньою окремо від результатів її господарської діяльності. Іншими словами, це інститут спільного інвестування, в якому кожному інвестору належить певна частка в сукупному капіталі пайового інвестиційного фонду.

Активами фонду управляє компанія з управління активами, що являє собою господарське товариство, яке здійснює професійну діяльність з управління активами інституційних інвесторів на підставі ліцензії, що видається НКЦПФР. КУА вкладає активи ІСІ у фінансові активи на фондовому ринку, намагаючись при цьому отримати максимально можливу дохідність для інвесторів фонду.

Залучення коштів інвесторів відбувається шляхом придбання цими інвесторами цінних паперів інвестиційного фонду. Законом визначено, що

цінні папери ІСІ – це акції корпоративного інвестиційного фонду та інвестиційні сертифікати пайового інвестиційного фонду. Цінні папери ІСІ (інвестиційні сертифікати або акції) належать до пайових цінних паперів, тобто тих, які посвідчують участь їх власника у статутному капіталі, надають власнику право на участь в управлінні емітентом і отримання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна у разі ліквідації емітента, до емісійних цінних паперів, до корпоративних цінних паперів, тобто тих, які були емітовані юридичною особою, та строкових, тобто таких, чий строк дії регламентований. Крім того, цінні папери ІСІ випускаються у бездокументарній формі також відповідно до законодавчих вимог.

Як влучно зазначає А.С. Бородіна, проведення діяльності з управління активами інституційних інвесторів передбачає рух багатьох потоків інформації: регулярної та нерегулярної звітності, виконання перевірок тощо. Компанія має взаємодіяти з багатьма установами, як контролюючими, так і тими, що допомагають компанії у здійсненні звичайної регулярної діяльності.

Основними напрямками, за якими здійснюється передача інформації наглядовим та контролюючим органам, є наступні: НКЦПФР; Українська асоціація інвестиційного бізнесу (УАІБ); Державна служба фінансового моніторингу України (ФінМоніторинг) [2].

Крім цього, компанія має взаємодіяти з професіоналами фінансового ринку та іншими фахівцями, до яких відносяться депозитарій, зберігач, аудитор, оцінювач майна. Також важливо відмітити, що компанія має подавати інформацію відносно діяльності фондів інвесторам у визначені строки.

Таким чином, діяльність ІСІ регулюється нормативно-правовими актами як безпосередньо в сфері спільного інвестування, так і опосередковано в сфері фондового ринку, господарських товариств. В рамках правового регулювання діяльність ІСІ та КУА пов'язана зі значними обсягами інформації, більша частина якої має поступати до НКЦПФР та УАІБ у вигляді регулярної та нерегулярної звітності.

Виходячи з цього можна сказати, що відносини у сфері корпоративного інвестування регулюються ЦК та ГК України, Законом України «Про ІСІ» та іншими нормативно-правовими актами з питань функціонування фондового ринку та діяльності АТ у частині, що не суперечить нормам законів і прийнятим відповідно до них іншим нормативно-правовим актам. Важливим моментом встановлення правової природи відносин, що виникають під час здійснення корпоративного інвестування, крім встановлення та аналізу нормативно-правової бази їх регулювання, на думку автора є виокремлення його ознак та формальних дефініцій. Такий аналіз дозволить на початковому етапі встановити нормативний та доктринальний підходи, що існують у наш час, висловити

власне бачення щодо вказаної правової категорії та шляхи забезпечення її функцій.

Література

1. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5080-17. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 29. Ст. 337.

2. Положення про порядок складання та розкриття інформації компаніями з управління активами та особами, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, та подання відповідних документів до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Рішення НКЦПФР від 02 жовт. 2012 р. № 1343. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1764-12> (дата звернення: 23.04.2020).

3. Вінник О.М. Інвестиційне право: навч. посіб. Київ: Юридична думка, 2005. 568 с.

4. Бородіна А.С. Особливості нормативного регулювання діяльності інститутів спільного інвестування. 2013. URL: <http://www.rusnauka.com> (дата звернення: 23.04.2020).

УДК 372.726 (043.2)

Толкачова І. А., к.ю.н.,
Гавва С. К., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТУ УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Нерідко в житті людей трапляються проблемні ситуації, для розв'язання яких потрібна фахова кваліфікована допомога на найвищому рівні. Тому ще 211 років тому більш прогресивні демократичні держави почали формувати відповідні правові інститути, які мали виключну компетенцію у вирішенні питань та захисту прав і свобод людини. Фахівців з таких питань почали називати омбудсменами. Вперше посада парламентського омбудсмена була заснована риксдагом Швеції в 1809 році відповідно до прийнятої в цьому році конституції.

Інститут омбудсмена – це установа, заснована відповідно до конституції або закону, очолювана незалежним високопоставленим державним посадовцем, який отримує скарги на несправедливість і погане управління від потерпілої особи проти урядових установ, посадових осіб, співробітників або діє за його власною ініціативою. Омбудсмен має повноваження розслідувати, критикувати, рекомендувати коригувальні дії і, як правило, публікувати адміністративні дії. Омбудсмен як особистість – це людина престижу і впливу, яка діє об'єктивно, компетентно, ефективно і справедливо [1].